

Conservarea stucaturilor și decorațiunilor de fațadă la clădirile de patrimoniu

Mihaela-Lucia Ion¹, Rodica-Mariana Ion², Iulia Anania^{1,3}

¹-Universitatea Valahia, Târgoviște

²-ICECHIM, București

³-Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”

Rezumat: Lucrarea prezintă realizările obținute în cadrul proiectului de cercetare „Tehnici și materiale inovative de conservare/restaurare a stucaturilor și elementelor decorative de zidărie din clădirile de patrimoniu”. Proiectul și-a propus realizarea unor studii complexe de cercetare artistică, arhitecturală, istorică și culturală pentru diferite stucaturi de clădiri din România, precum și realizarea unei colecții-catalog de stucaturi din perioada 1800-1945 (inexistente în România până în prezent), investigații fizico-chimice pentru analiza compoziției probelor prelevate de la diferite clădiri cu stucaturi și corelarea lor cu factorii climatici și de mediu, dezvoltarea de noi soluții tehnice și științifice pentru conservarea preventivă, care oferă protecție pe termen lung, pentru decorațiuni – stucaturi interioare și exterioare –, cu un sistem nanocompozit nanoparticule, crearea unor patch-geluri pentru curățarea decorațiunilor de stucatură, de retenție a contaminanților organici și consolidarea stucaturilor.

Fațadele clădirilor decorate cu stucaturi reprezintă una dintre cele mai dezvoltate formule de expresie artistică a diferitelor culturi și sunt esențiale pentru patrimoniul cultural. Materialele de construcție de la suprafața arhitecturală a diverselor clădiri sunt susceptibile la fenomene de degradare, estetică și funcțională, după cum urmează: desprinderi ale tencuielilor sau suporturilor decorației murale de zidărie, fisuri ale suportului (fisuri ale stratului suport, crăpături ale suportului, fisuri de contracție - cracluri), lacune, migrarea și cristalizarea sărurilor în interiorul stratului de tencuială, fenomenul de îngheț-dezgheț, poluarea atmosferică în prezența umidității și a variațiilor de temperatură, viciile de tehnică, prezența unor tencuieli și corpuri străine necorespunzătoare, depuneri de impurități (aderente sau neaderente, în strat continuu sau discontinuu, de grosimi variabile, transparente sau opace, pot favoriza unele reacții chimice sau atac biologic cu acțiune ireversibilă asupra suprafeței), degradări datorate acțiunii microorganismelor. Deteriorarea stucaturilor variază de la un amplasament la altul, și chiar în interiorul aceleiași clădiri sau la aceeași caracteristică decorativă.

Din păcate, o parte din efectele de degradare pot fi atribuite și acțiunilor anterioare de conservare, de întreținere sau revalorificare, multe din astfel de intervenții fiind realizate cu tehnologia și materialele disponibile la momentul respectiv, de cele mai multe ori fără o investigație a materialului de restaurare sau a compatibilității acestuia cu suportul pe care se afla stucatura. Majoritatea intervențiilor efectuate astăzi includ stabilizare structurală utilizând agenți de consolidare rapidă a suprafețelor, reparații, curățire mecanică și chimică, eliminarea sărurilor și microorganismelor, și, ocazional, restaurarea completă și refacerea integrală și parțială a pieselor afectate. Pentru consolidarea intervențională a stucaturilor au fost utilizate diferite materiale, cum ar fi rășini acrilice (Paraloid B72, Primal AC33), sau amestecuri de mortare cu ciment. Rezultatele nocive ale acestor acțiuni au fost documentate de către diferiți autori. Utilizarea cimentului sau a rășinilor sintetice a condus de asemenea la rezultate minime de restaurare și la o deteriorare ulterioară accelerată. Anumite suprafețe policrome au fost stabilizate cu alcool polivinilic înainte de acoperirea cu nisip și construirea zidurilor de sprijin cu mortar de ciment.